

Senad Sinanović, direktor Partner mikrokreditne fondacije

HARMONIZACIJA PROPISA JE VIŠE NEGO POTREBNA

1.

- Uzmemo li u obzir da ova godina protiče u znaku pandemije COVID-19, ipak smo osigurali finansijsku stabilnost, a što je još i važnije, korisnicima, koji su imali finansijske poteškoće, omogućena je odgoda plaćanja obaveza po mikrokreditima. Ukinuti su troškovi obrade kredita na svim proizvodima, odnosno, smanjili smo EKS. Korisnicima je odobreno oko 4.700 posebnih mjera, najvećim dijelom moratorija, po nižoj EKS nego što je inicijalno ugovoreno, što im pomaže da prevaziđu krizni period.

Društveno odgovorno poslovanje Partner mikrokreditne fondacije došlo je do posebnog izražaja u uslovima pandemije COVID-19. Donirali smo 15 termalnih kamera i zaštitnu opremu zdravstvenim ustanovama širom BiH, donirali smo 150 laptopa učenicima iz socijalno ugroženih porodica, kako bi mogli pratiti online nastavu, a u toku je i aktivnost donacije 60 servera školama, kao podrška održavanju online nastave i u narednom

periodu. U toku je i pribavljanje sredstava od kreditora, koja će biti iskorištena za pomoć korisnicima kroz beskamatno mikrokreditiranje i bez ikakvih drugih troškova. Svakako nam predstoji izazov na duži period, kako prevazići sve poteškoće, koje će pandemija ostaviti na naše korisnike.

2.

- Mikrokreditni sektor u BiH itekako ima potencijal za dalji rast i razvoj. Ali, da bi se potencijal ovog sektora iskoristio u potpunosti za dobrobit korisnika, neophodno je prilagoditi zakonski okvir, koji će omogućiti dalji razvoj sektora, kako bi se povećala finansijska uključenost. Partner vidi veliki potencijal u finansiranju poljoprivredne proizvodnje kao i unapređenje uslova života korisnika, energijskoj efikasnosti, gdje smo lider na tržištu.

Proširenje usluga, koje mogu pružati mikrokreditne organizacije, bi moglo dovesti do smanjenja cijene na mikrokredite te na taj način uticati na poboljšanje materijalnog

položaja korisnika, a što je i krajnji cilj mikrokreditiranja.

3.

- Posljednji put Zakoni o MKO su usvojeni 2006. godine. Zakon u RS je izmijenjen 2011. godine, dok Zakon u FBiH nije do danas izmijenjen. Entitetski zakoni i podzakonska akta, na različit način regulišu neka bitna pitanja, što je dovelo do nejednakih uslova poslovanja mikrokreditnih organizacija sa sjedištem u FBiH i RS. Da budem precizniji, MKO sa sjedištem u FBiH imaju nepovoljniji položaj. Postoje napori i volja od strane nadležnih institucija da se to u narednom periodu harmonizira, te se nadamo da će uskoro doći do izjednačavanja ambijenta da bude isti za sve učesnike na tržištu.

Jedan od osnovnih ciljeva mikrokreditiranja jeste finansijska inkluzija stanovništva koje uopšte nema ili ima ograničen pristup tzv. tradicionalnim finansijskim institucijama. Naš najveći izazov u pogledu finansijske uključenosti

PITANJA:

1. Kako ocjenjujete poslovanje vaše MKO u ovoj godini obilježenoj pandemijom koronavirusa?
2. Nesporan je potencijal mikrokreditnog sektora u pogledu institucionalnih kapaciteta s jedne strane i izražene tražnje od strane velikog broja klijenata koji nemaju pristup tradicionalnim bankama. Šta je, po Vama, razlog da mikrokreditni sektor ima skroman tržišni udjel u finansijskom sektoru BiH?
3. Posljednjih godina činjeni su napori da se unaprijedi zakonska regulativa bitna za poslovanje u finansijskom sektoru. Da li ste zadovoljni aktuelnim pravnim okvirom za djelovanje MKO? Ako niste, šta mislite u kojim segmentima je potrebno poboljšati postojeći pravni okvir?
4. Svjedoci smo brzih promjena u finansijskom sektoru, naročito u ovoj godini osjeti se uticaj novih tehnologija na razvijanje novih finansijskih usluga i poboljšanje pristupa finansijskim uslugama. Da li vaša MKO poduzima neke korake u tom pravcu?
5. Koje su, po Vašem mišljenju, perspektive razvoja mikrofinansijskog sektora uopće, imajući na umu vrijeme u kojem živimo i brze promjene koje se dešavaju u svim društveno-ekonomskim segmentima života?

stanovništva su propisi, koji regulišu sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma, odnosno tumačenje i provedba istih, a gdje je isto tako prisutan različit pristup u zavisnosti u kojem entitetu je sjedište MKO. Smjernice FATF-a, o mjerama za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, te finansijska inkluzija, opisuju finansijsku inkluziju kao pružanje pristupa odgovarajućem nizu sigurnih, prikladnih i pristupačnih finansijskih usluga ugroženim i drugim ranjivim skupinama. To uključuje osobe s niskim primanjima, osobe iz ruralnih područja i osobe bez dokumenata, koje su nedovoljno uslužene ili su isključene iz formalnog finansijskog sektora. Finansijska uključenost omogućuje im učinkovito upravljanje novcem, bez obzira na razinu dohotka ili socijalni status. Također uključuje stavljanje šireg raspona finansijskih proizvoda i usluga na raspolaganje, pojedincima, koji trenutno imaju pristup samo osnovnim finansijskim proizvodima. Iako njihov tačan učinak još nije jasan, čini se da politike i inicijative finansijskog uključivanja predstavljaju važan aspekt borbe protiv pranja novca i finansiranja terorizma. Globalna mreža za AML / CFT, dobro je svjesna činjenice da obaveze pranja novca mogu u nekim slučajevima ograničiti pristup finansijskim uslugama nekim dijelovima stanovništva, posebno u zemljama s tržištima u nastajanju, koja još uvijek razvijaju svoj finansijski sustav. Značajan problem u ovom pitanju je problem, koji se odnosi na „izbjegavanje rizika“, gdje finansijske institucije umjesto

primjene pristupa temeljenog na riziku, radije odbijaju klijente, a što može dovesti do još većeg rizika. Ova ograničenja pristupa formalnim finansijskim uslugama posljedno dovede do okretanja klijenata ka neformalnim i nereguliranim finansijskim uslugama, čime se u potpunosti izbjegava primjena mjera za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma. <https://www.coe.int/en/web/moneyval/implementation/financial-inclusion>

Dakle, jasno u svojim preporukama MONEYVAL usmjerava zemlje, koje su članice ove mreže, a tu spada i BiH da samo sprovođenje propisa sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma ne bi trebalo da dovede do finansijske isključenosti, već štaviše, trebalo bi raditi na tome da se te grupe uključe u formalne finansijske tokove, jer se na taj način mogu pratiti njihove aktivnosti. U suprotnom te osobe će biti primorane da finansijske usluge koriste iz neformalnih i nereguliranih izvora, čime se bitno povećava rizik pranja novca i finansiranja terorizma za cijelu zemlju. Pri tome apsolutno ne treba zanemariti rizik pranja novca i finansiranja terorizma i potrebno je provoditi mjere sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma, zasnovane na riziku, te zaštititi sistem, ali u isto vrijeme omogućiti i finansijsku uključenost kategorija koje nisu uključene ili imaju ograničen pristup svim finansijskim uslugama.

4.

- Digitalizacija finansijskih institucija omogućava klijentima

lakši pristup finansijskim proizvodima. Partner MKF prati sve tehnološke novitete i nastoji da iste primijeni u praksi, kako bi svojim korisnicima omogućila pristup finansijskim uslugama i putem digitalnih kanala. Stanovništvo u Bosni i Hercegovini u velikoj mjeri koristi internet i društvene mreže, što je pokazatelj je da je društvo u BiH itekako spremno za digitalizaciju finansijskih usluga. Međutim, za kompletnu uslugu je potrebno da se određeni propisi izmijene, jer bez toga ne možemo napraviti značajniji napredak u po ovom pitanju.

5.

- Mikrokreditni sektor u BiH itekako ima potencijal za dalji rast i razvoj. MKO se moraju prilagoditi trendovima, posebno digitalizacije i automatizacije u smislu lakšeg i jednostavnijeg pružanja usluga klijentima. Energijska efikasnost je definitivno veliki potencijal i za MKO, koji će u narednom periodu biti još više izražen, kako raste svijest građana. Uz uslove, koje postavlja EU, te očekivane podsticaje od strane države u ovom segmentu, rast će i sama potražnja za ovim investicijama. Partner MKF se pozicionirao kao lider u ovom segmentu, te u narednom periodu planiramo da još više ojačamo našu ulogu u promociji mjera energijske efikasnosti, koje imaju pozitivan efekt i na smanjenje zagađenosti vazduha, smanjenje troškova hlađenja i grijanja te povećanja samog komfora. ■

